

KOKONAISTYÖAIKA JA KOKONAISPALKKA JATKUVAAN PÄIVYSTYKSEEN

Ensihoitolääkäripäivystyksen työaikamallikokeilu toteutetaan KYS:n ERVA-alueella.

► KYS:n ERVA-alueella toteutetaan toukokuun alusta vuoden loppuun kestävä kokeilu, jossa on monia uusia näkökomponentteja ensihoitolääkärin työhön ja lääkäreiden työehtoihin. Kokeilua varten on tehty paikallinen virkaehtosopimus, ja se on hyväksytty Suomen Lääkäriliitossa ja KYS-kuntayhtymän johtoryhmässä.

Kokeilun taustaa

Ensihoitolääkäripäivystyksestä on terveydenhuoltolain 2011 myötä tullut lakisääteinen osa ensihoitopalvelua ERVA-alueittain. Tehtävänä on toimia osana alueensa ensihoitoa ohjaten lääketieteellistä toimintaa, vastaten ensihoitohenkilöstön hoito-ohjepyynnöihin ja osallistamalla operatiiviseen kenttätoimintaan alueittain erikseen määritetyllä tavalla. On tullut aika pohtia, onko nykyinen työaikamalli tähän toimintaan optimaalinen. Ensihoitopalvelun kokonaisuuden muuttuessa ja työkuormituksen kasvaessa on tullut tarve tiivistää ensihoitolääkäripäivystystä tekevien lääkäreiden määrää seuraavista lähtökohdista johtuen:

- Ensihoitolääkäritoiminnan merkitys hoidon ohjauksessa ja kriittisten potilaiden hoidossa kasvaa.
- Epämukavan työajan (yöaika) osuus kokonaistyöajasta on

erityisen suuri. Lisäksi työhön liittyy merkittävä fyysinen kuormitus.

- Ensihoitolääkärit ovat kehittämässä ensihoitopalvelua kokonaisuutena, jossa ensihoitohenkilöstöllä on kasvava koulutustarve.
- Vaikuttavan ensihoidon kehittäminen edellyttää myös tutkimustyötä.

KYS – ERVA-alueen ensihoitolääkäripäivystyksen työaikamallia on lähdetty kehittämään yhdessä toiminnasta vastaavan KYS:n palveluyksikön ja palvelualueen kanssa. Mukana on ollut laaja joukko niin henkilöstöhallinnon kuin työaikaosaamisen asiantuntijoita, joiden kanssa on hyvässä yhteishengessä mietitty miten yllä kuvatut haasteet parhaiten hoidettaisiin.

Ensihoitolääkäritoiminnan merkitys kasvaa

Ensimmäisen kohdan haaste on sekä ensihoitopalvelun sisäisen osaamisen että kriittisesti sairaan potilaan hoitokokonaisuuden hallinta niin medisiinisen tieto-aidon kuin logistisen ensihoitopalvelun osalta. Olemme havainneet, että ainakin ydinhenkilöstön tulee toimia tiiviisti ensihoidossa hallitakseen kokonaisuuden hyvin. Toinen havainto on se, ettei medisiinisen osaamisen ylläpitäminen ole mahdollista pelkästään ensihoitotyötä tekemällä. Keskeinen kriittisesti sairaan potilaan hoitopiste on tehohoidon tai valvonnan yksikkö,

jossa säännöllinen työskentely nähdään välttämättömäksi. Perustaitojen osalta avainasemassa on edelleen anestesiologian ja tehohoidon oppiala.

Epämukavan työajan suuri osuus

Toisessa kohdassa kuvattu ilmiö on tuttu kaikissa raskaissa päivystyspisteissä. Työajan jakaminen uudella tavalla nähdäksemme mahdollistaa myös riittävän pitkät lepoajat toipumiseen. Erityisesti lääkärihelikopteritoiminnassa myös ilmailun suositukset tukevat tätä lentoturvallisuuskäytännöihin. Vaikka ensihoitolääkäri ei ole varsinaisesti ohjaamomiehistön jäsen, on hän yksi lenkki lentoturvallisuudessa. Fyysinen kuormitus on ajoittain aidosti haaste operatiivisissa ensihoitotehtävissä. Toipuminen ja haasteeseen vastaaminen edellyttää asian huomioimista.

Ensihoitolääkärien on nähdäksemme aidosti tultava osaksi alueensa ensihoitopalvelua. Ensihoitohenkilöstön koulutustarve tulee olemaan haaste. Se, että tulemme työaikamallilla mahdollistamaan sekä alueen ensihoitohenkilöstön kouluttamisen että samaan aikaan myös tutkimustyön tekemisen vastaa niihin haasteisiin, jotka terveydenhuoltolaki ja asetus ensihoitopalvelusta ensihoitolääkäritoiminnalta edellyttää.

Medisiinisen osaamisen ylläpitäminen ei ole mahdollista pelkästään ensihoitotyötä tekemällä.

Käytännössä kokeilun ydinjoukossa olevan ensihoitolääkärin työ koostuu erilaisista viikoista.

Kokeilun toteutus

Käytännössä kokeilu toteutetaan seuraavasti: Nykyään ensihoitolääkäripäivystysringissä on 16 lääkäriä, ja he kaikki osallistuvat kokeiluun. Kokeilussa 1.5.-31.12.2012 ensihoitolääkäripäivystyksistä 2/3 tehdään ns. ydinjoukon toimesta pääsääntöisesti 13 tunnin työjaksoissa. Loput 1/3 päivystysvuorokausista tehdään muiden ensihoitolääkäreiden toimesta 25 tunnin päivystysvuoroissa.

Ydinjoukossa olevat lääkärit siirtyvät kokeilun ajaksi pois perinteisestä virkaehtosopimuksesta sekä työajan että palkkauksen suhteen. KYS:ssä on yhteistyössä pääluottamusmiehen ja henkilöstöpäällikön kanssa tehty heille paikallinen virkaehtosopimus. Muut ensihoitolääkärit jatkavat entisessä Lääkäri-VES:ssä.

Käytännössä kokeilun ydinjoukossa olevan ensihoitolääkärin työ koostuu erilaisista viikoista. Kaksi viikkoa kuukaudessa on ensihoitopäivystysviikkoja, jolloin työvuorojen pituus on 13–25 tuntia. Yksi viikko kuukaudessa on erikoislääkärin työtä teho-osastolla tavallisella työajalla. Viikko kuukaudessa on tutkimus- tai koulutusviikko tavallisella työajalla. Poikkeavien työaikajärjestelyjen takia kokeiluun suunniteltiin lomaviikkoja, jotka vuorottelevat koulutus/tutkimusviikkojen kanssa. Kahdeksan kuukauden jaksolla tutkimus- tai koulutusviikkoja tulee neljä, samoin suunniteltuja lomaviikkoja. Tavalliset loma-aikeudet säilyvät kokeilun aikana.

Palkkauksessa ydinjoukon lääkärit siirtyvät ns. kokonaispalkkaukseen kokeilun ajaksi. Muiden ensihoitolääkäreiden palkkausperusteet säilyvät ennallaan. Yksittäisten lääkäreiden palkkaus on laskettu nykyiseen työaikaan ja palkkaukseen suhteutettuna. Lähtökohtana on ollut ensihoitolääkäreiden nykyinen työnkuva keskivertopäivystyksin. Niistä on laskettu nykyinen 'kokonaispalkka' (= peruspalkka + päivystyskorvaukset) sekä nykyinen 'kokonaistyöaika' (= perustyöaika + päivystykset). Kokeilun aikana ydinjoukon kokonaistyöaika vähenee noin 70% nykyisestä, ja samassa suhteessa vähenee myös kokonaispalkka. Työnantajan kannalta kokeilu on kustannusneutraali.

Tämä kokeilu alkaa toukokuun alusta ja kestää loppuvuoden. Kokeilun vaikutuksia koko ensihoitolääkäripoolin työtyytyväisyyteen, työaikaan ja palkkatasoon seurataan. Samoin ydinsidosryhmien mielipiteet kokeilusta kartoitetaan. ■

Helena Jäntti

apulaisyllilääkäri, KYS ensihoitokeskus
helena.jantti[at]kuh.fi

Jouni Kurola

yllilääkäri, KYS ensihoitokeskus

Anu Muraja-Murro

JUKO:n pääluottamusmies, KYS

KUVA RITVA JOKELA

